

**Comisia protecție socială,
sănătate și familie**

RAPORT

asupra proiectului de lege privind drepturile copilului

(nr. 383 din 27.10.2023)

Lectura II

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege nr. 383 din 27.10.2023 privind drepturile copilului, prezentat de către Guvernul Republicii Moldova.

Pe marginea proiectului au parvenit propuneri din partea Direcției Generale Juridice a Secretariatului Parlamentului, care au fost reflectate în tabelul de sinteză. Sinteza și proiectul redactat la această inițiativă legislativă sunt părți componente ale prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor și a votării pe marginea proiectului s-au înregistrat următoarele rezultate: din cei 7 membri prezenți, 6 membri ai Comisiei au votat "pentru" și 1 membru – "abținut".

Urmare a discuțiilor în cadrul ședinței, Comisia propune proiectul de lege sus-menționat spre examinare și adoptare în ședința plenară a Parlamentului, luând în considerare propunerile acceptate de către Comisie.

Adrian BELÎ
Vicepreședintele Comisiei

LEGE

privind drepturile copilului

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul reglementării

Prezenta lege stabilește drepturile fundamentale ale copilului, principiile și măsurile de asigurare a drepturilor copilului, atribuțiile autorităților publice centrale și locale și interacțiunea acestora în procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului.

Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii

În condițiile prezentei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, indiferent de cetățenie, de apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație ale lor, ale părinților lor sau ale reprezentanților lor legali/responsabililor lor legali, indiferent de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.) sau de orice alt criteriu.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:

copil – persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani;

interesul superior al copilului – asigurarea unor condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținând cont de particularitățile individuale ale personalității lui și de situația concretă în care acesta se află;

familie – părinții și copiii acestora.

Articolul 4. Principiile de asigurare a drepturilor copilului

Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

- a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
- b) egalitatea de șanse și nediscriminarea;
- c) respectarea priorității privind creșterea și educarea copilului în familie;
- d) dreptul prioritar al părinților de a-și educa copiii conform propriilor convingeri și responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești;
- e) asistența individualizată a fiecărui copil;
- f) respectarea demnității copilului;
- g) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;
- h) asigurarea continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- i) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- j) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului.

Articolul 5. Garantarea drepturilor copilului de către stat

(1) Statul garantează fiecărui copil dreptul la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale și sociale.

(2) Statul asigură dreptul copiilor la un mediu curat și sănătos, prin integrarea acestuia în toate deciziile referitoare la copii, inclusiv în politicile legate de educație, petrecerea timpului liber, joc, accesul la spații verzi, protecția copilului, sănătatea și migrația copiilor.

(3) Statul are obligația de a preveni și a remedia impactul factorilor de mediu asupra calității vieții și drepturilor copiilor, chiar și atunci când astfel de pericole sunt în afara controlului uman.

(4) Statul are obligația de a aloca resurse financiare, umane, tehnologice, instituționale și informaționale pentru realizarea drepturilor copiilor în raport cu mediul înconjurător.

(5) Statul susține reprezentanții legali/responsabilii legali ai copiilor în vederea asigurării creșterii, educației și dezvoltării armonioase a copiilor.

(6) Statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor acestuia prin intermediul instituțiilor sale și al autorităților publice cu atribuții în acest domeniu.

(7) Statul este responsabil de elaborarea și implementarea cadrului normativ național privind protecția drepturilor copilului în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și cu prezenta lege. Autoritățile statului, în limita competențelor lor, realizează politica de stat privind protecția drepturilor copilului și promovează un mediu adecvat dezvoltării acestuia.

Capitolul II

DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE COPILULUI

Articolul 6. Dreptul la viață, la supraviețuire și la dezvoltare

(1) Statul garantează dreptul copilului la viață și la inviolabilitatea fizică și psihică.

(2) Niciun copil nu poate fi supus torturii, pedepselor ori tratamentelor crude, inumane sau degradante.

Articolul 7. Dreptul copilului la nume și la cetățenie

(1) Fiecare copil are dreptul la un nume și este înregistrat în condițiile prevăzute de lege.

(2) Fiecare copil are dreptul la cetățenie. Temeiul și condițiile de dobândire și de schimbare a cetățeniei copilului sunt stabilite de legislație.

(3) Copilul are dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie în condițiile prevăzute de lege, fără nicio ingerință.

(4) Dacă se constată că un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, autoritățile au obligația să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului.

Articolul 8. Dreptul copilului la familie

(1) Fiecare copil are dreptul să locuiască într-o familie, să își cunoască părinții, să beneficieze de grija lor și să coabiteze cu aceștia.

(2) Răspunderea pentru creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților

legali/responsabililor legali ai acestuia. Ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului.

(3) Statul întreprinde măsurile necesare în vederea susținerii reprezentanților legali/responsabililor legali ai copiilor în exercitarea obligațiilor lor.

(4) Statul asigură ca niciun copil să nu fie separat de familia sa împotriva voinței lui, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul superior al copilului.

(5) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele și cu alte persoane față de care a dezvoltat legături de atașament, în cazul în care acest lucru nu contravine interesului superior al copilului.

(6) Reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului nu poate împiedica relațiile personale ale copilului cu bunicii, cu frații și surorile sau cu alte persoane apropiate copilului, cu excepția cazurilor în care comunicarea copilului cu rudele contravine interesului superior al acestuia.

Articolul 9. Dreptul copilului care locuiește separat de unul dintre părinți sau de ambii părinți

(1) Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

(2) Statul întreprinde măsurile necesare pentru a combate acțiunile ilegale de deplasare a copilului într-un alt stat și asigură identificarea și returnarea copilului răpit în statul reședinței sale obișnuite.

Articolul 10. Dreptul copilului la protecție specială din partea statului în cazul separării de familie

(1) Orice copil care este, temporar sau definitiv, separat de mediul său familial sau care, în interes propriu, nu poate fi lăsat să locuiască în acest mediu are dreptul la protecție specială din partea statului.

(2) Statul asigură integrarea/reintegrarea copilului în familia sa și în cazul în care aceasta contravine interesului superior al copilului, totodată statul întreprinde toate măsurile pentru a-i oferi copilului o formă de protecție alternativă familiei, dezvoltând diverse tipuri de servicii de plasament, conform prevederilor legislației.

(3) Statul asigură măsuri de protecție socială specială pentru copiii separați de

mediul familial și plasați în diverse forme de plasament.

(4) Statul promovează adopția națională a copiilor cu statut de copil adoptabil de către cetățenii Republicii Moldova, indiferent de domiciliul acestora, iar în cazul în care acest lucru nu poate fi realizat, statul întreprinde măsurile necesare pentru adopția internațională a copilului, cu asigurarea continuității în îngrijirea și educarea lui, având în vedere originea sa etnică, culturală și lingvistică.

Articolul 11. Dreptul copilului la un mod de trai decent

(1) Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea lui fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(2) Părinților sau reprezentantului legal/responsabilului legal al copilului le revine responsabilitatea de a asigura cele mai bune condiții de viață pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, conducându-se în primul rând de interesul superior al copilului.

(3) Statul acordă, în limita mijloacelor financiare disponibile, sprijin financiar reprezentanților legali/responsabililor legali ai copiilor pentru creșterea și educația acestora, de asemenea garantează stabilirea și achitarea prestațiilor în cuantumul corespunzător, astfel încât să fie asigurată bunăstarea fiecărui copil.

Articolul 12. Dreptul copilului la sănătate

(1) Statul asigură fiecărui copil dreptul de a beneficia de metode de profilaxie, de tratament și de recuperare la cele mai înalte standarde posibile pentru a atinge cea mai bună stare de sănătate, cu respectarea interesului superior al copilului.

(2) Accesul prioritar al copiilor la asistența medicală de toate nivelurile este garantat de stat.

(3) Statul, prin intermediul politicilor sale și în condițiile legii, asigură adoptarea tuturor măsurilor necesare pentru:

a) a preveni și a reduce mortalitatea infantilă și mortalitatea copiilor cu vârsta de până la 5 ani;

b) a asigura și dezvolta servicii medicale primare și comunitare pentru copii;

c) a asigura femeile în perioada antenatală, intra și postnatală cu asistență medicală gratuită;

d) a proteja sănătatea copilului prin programe de imunizare;

e) a elabora și implementa acțiuni de informare și asistență a părinților privind creșterea și dezvoltarea copilului.

Articolul 13. Drepturile copiilor cu dizabilități

(1) Statul le asigură copiilor cu dizabilități, în egală măsură cu alți copii, dreptul la protecție socială, la asistență medicală, la reabilitare, la educație, la muncă, de acces la mediul fizic, la tehnologiile și sistemele informaționale și de comunicare, precum și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, pentru ca aceștia să se poată bucura de o viață decentă în condiții care să le faciliteze participarea activă la viața socială.

(2) Statul încurajează și asigură o atenție specială copiilor cu dizabilități, părinților și reprezentanților legali/responsabililor legali ai acestora, oferindu-le ajutorul adaptat situației în care se află.

(3) Statul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura dezinstituționalizarea copiilor cu dizabilități, inclusiv prin activități intersectoriale de prevenire a riscurilor de plasare a copiilor în instituții de tip rezidențial, precum și dezvoltarea unor servicii pentru susținerea acestor copii.

(4) Statul promovează schimburile de informații în domeniul profilaxiei și tratamentului, dezvoltării psihice și fizice a copiilor cu dizabilități, inclusiv prin difuzarea de informații privind metodele de recuperare, serviciile de educare și de formare profesională, de asemenea asigură accesul la aceste informații, în scopul consolidării capacităților copiilor cu dizabilități.

Articolul 14. Dreptul copilului la educație

(1) Fiecare copil are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea în condiții nediscriminatorii a aptitudinilor și a personalității sale.

(2) Prin autoritățile și instituțiile din domeniul educației, statul asigură dreptul copilului la educație, inclusiv prin măsuri ce:

a) asigură organizarea unei educații incluzive eficiente, orientată spre necesitățile individuale ale fiecărui copil, inclusiv prin susținerea copiilor cu cerințe educaționale speciale;

b) facilitează accesul de calitate al tuturor copiilor la educația preșcolară și la învățământul general obligatoriu și gratuit;

c) încurajează diferite forme de învățământ secundar, atât general cât și profesional;

d) asigură accesul tuturor copiilor la învățământul superior, în funcție de capacitățile fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;

e) asigură dezvoltarea programelor de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;

f) permit identificarea copiilor cu probleme de absenteism școlar nemotivat,

reintegrarea acestora în procesul educațional și reducerea ratei de abandon școlar;

g) asigură cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor în sistemul național de învățământ.

(3) Copiii cu cerințe educaționale speciale au dreptul la instruire în condiții egale cu toți copiii, beneficiind de asistență suplimentară și acomodare rezonabilă în procesul educațional, conform legislației.

(4) Statul asigură fiecărui copil dreptul la educație într-un mod compatibil cu demnitatea acestuia ca ființă umană și în conformitate cu standardele tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 15. Dreptul copilului la opinie

(1) Statul garantează copilului dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. Opinia copilului va fi luată în considerare în mod obligatoriu, ținându-se cont de vârsta lui și gradul lui de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

(2) Statul garantează copilului posibilitatea de a fi audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative care îl privesc, fie direct, fie printr-un reprezentant împuternicit în mod corespunzător, în conformitate cu legislația.

(3) Niciun copil nu poate fi constrâns să împărtășească o opinie sau alta.

(4) Copilul are dreptul să solicite asistența instituțiilor sau a persoanelor cărora le-a fost atribuită protecția sa pentru a-și exprima opinia în mod liber.

(5) Statul asigură ca participarea copiilor să fie sistematică și incluzivă, cu un accent deosebit pe copiii aflați în situații de dificultate.

(6) Prin programele sale de formare inițială și continuă, prin campanii de educație și conștientizare a publicului, statul sprijină dezvoltarea sistematică a capacităților pentru a promova participarea copiilor în toate domeniile care îi vizează.

(7) Statul oferă suport autorităților locale și organizațiilor societății civile în vederea promovării participării copiilor în toate domeniile care îi vizează.

(8) Statul recunoaște, susține și promovează conceptul de copii în calitate de apărători ai drepturilor omului, protejându-i în mod eficient în exercitarea drepturilor lor și în activitatea în domeniul drepturilor omului, creând toate condițiile adecvate și necesare pentru a împuternici copiii care acționează sau aspiră să acționeze ca

apărători ai drepturilor omului, să își exprime opinia, să fie auziți, să participe la luarea deciziilor și să își exercite libertățile, drepturile civile și politice.

Articolul 16. Dreptul copilului la libera exprimare

(1) Dreptul la libertatea de exprimare cuprinde libertatea copilului de a căuta, a primi și a difuza informații și idei de orice natură în formă verbală, scrisă sau prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

(2) Reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului are obligația de a-l asigura cu informații, explicații și sfaturi în funcție de vârsta și de gradul de înțelegere al acestuia, de asemenea și de a-i permite să își exprime punctul de vedere, ideile și opiniile.

(3) Exercițarea acestui drept poate fi supusă restricțiilor în cazul în care este necesară respectarea drepturilor altora sau pentru protecția securității naționale, a ordinii publice, a sănătății și a moralei publice.

Articolul 17. Dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie

(1) Copilul are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie.

(2) Statul respectă dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, care nu poate fi încălcat sub nicio formă.

(3) Părinții, reprezentanții legali/responsabilii legali ai copilului îl îndrumă, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, ținând cont de opinia, vârsta și gradul de maturitate ale copilului, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(4) Niciun copil nu poate fi constrâns să adere la o religie sau alta contrar convingerilor lui. Libertatea de conștiință a copilului este garantată de stat, aceasta trebuie să se manifeste în spiritul toleranței religioase și al respectului reciproc.

(5) Libertatea copilului de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate fi supusă decât restricțiilor care sunt necesare pentru protecția securității publice, ordinii publice, sănătății și moralei publice sau protecția libertăților și drepturilor fundamentale ale altor persoane.

Articolul 18. Dreptul copilului la informație și la dezvoltarea capacităților intelectuale

(1) Statul recunoaște importanța mijloacelor de informare în masă și asigură ca copilul să aibă acces la sursele de informare și cele materiale care să-i asigure bunăstarea socială, spirituală și morală, precum și sănătatea fizică și mentală.

(2) Statul asigură dezvoltarea mijloacelor de informare în masă care prezintă o utilitate socială și culturală pentru copil.

(3) Statul asigură, prin aprobarea standardelor corespunzătoare, ca fiecare copil să fie protejat de orice informație ce contravine interesului superior al acestuia.

(4) Statul le asigură tuturor copiilor posibilități și condiții egale pentru însușirea valorilor culturale, susține înființarea diferitor instituții de stat și organizații necomerciale care contribuie la dezvoltarea capacităților creative ale copiilor și asigură accesul copiilor la acestea.

Articolul 19. Dreptul copilului la asociere și la întruniri pașnice

(1) Copiii au dreptul de a se asocia în organizații necomerciale în conformitate cu prevederile legislației.

(2) Copiii au dreptul la întruniri pașnice.

(3) Implicarea copiilor în activitatea partidelor politice și asocierea lor în partide politice este interzisă.

Articolul 20. Dreptul copilului la muncă

(1) Copilul are dreptul la muncă independentă în corespundere cu posibilitățile sale de vârstă, starea sănătății sale și pregătirea sa profesională, fiind remunerat în conformitate cu legislația muncii.

(2) Copiii sunt admiși la muncă, respectându-se condiția și bunăstarea fizică și psihică ale acestora. Autoritățile statului asigură condiții speciale de angajare și de muncă pentru copii în conformitate cu prevederile legislației.

(3) Statul protejează copilul de exploatarea economică și, prin măsurile sale, nu permite constrângerea copilului la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibilă să-i compromită educația ori să dăuneze sănătății sale sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

(4) Participarea la muncă a copiilor cu dizabilități se realizează prin asigurarea condițiilor necesare și adecvate de muncă, care vor respecta drepturile fundamentale ale acestor copii.

(5) Încadrarea forțată, sub orice formă, a copilului în câmpul muncii este interzisă și se pedepsește în conformitate cu prevederile legislației.

Articolul 21. Dreptul copilului la odihnă și timp liber

(1) Fiecare copil are dreptul la odihnă și timp liber, are dreptul de a se juca și de a participa la activități recreative proprii vârstei lui, de a participa liber la viața culturală și artistică.

(2) Statul promovează și asigură dezvoltarea instituțiilor extrașcolare – edificii sportive, stadioane, cluburi, tabere de odihnă etc. – ce contribuie la educația culturală, sportivă și la divertismentul copiilor, stabilește înlesniri pentru frecventarea instituțiilor de cultură, a celor sportive, recreative și a bazelor de odihnă în timpul vacanței.

Articolul 22. Dreptul copilului la apărarea demnității și onoarei

(1) Fiecare copil are dreptul la apărarea demnității și onoarei sale.

(2) Orice acțiune/inacțiune care lezează onoarea și demnitatea copilului se pedepsește în conformitate cu legislația.

Articolul 23. Dreptul copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic

(1) Statul ocrotește inviolabilitatea persoanei copilului și întreprinde toate măsurile necesare pentru a preveni și a proteja copilul față de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic în orice scop și sub orice formă.

(2) Statul asigură dezvoltarea măsurilor de protecție și a programelor sociale în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie și a violenței împotriva copilului.

(3) Statul asigură dezvoltarea unor servicii calificate adresate copiilor care sunt victime ale oricărei forme de violență, neglijare, exploatare sau abuz și promovează reintegrarea socială a acestora.

(4) Copilul are dreptul la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin vătămarea integrității sale corporale sau a sănătății, prin încălcarea drepturilor personale nepatrimoniale ca urmare a violenței, neglijării, exploatării sau eschivării în orice alt mod a reprezentantului legal/responsabilului legal de a-și exercita drepturile și obligațiile părintești, fapt care a prejudiciat viața și sănătatea copilului, precum și prin neîndeplinirea ori îndeplinirea necorespunzătoare de către o autoritate

publică sau o instituție a obligației stabilite prin lege privind protecția contra riscului de producere a unui anumit prejudiciu.

Articolul 24. Dreptul copilului de a fi protejat în cazul aplicării măsurilor de constrângere

(1) Statul apără dreptul copilului la libertatea personală.

(2) Reținerea sau arestarea copilului este aplicată doar ca măsură excepțională și numai în cazurile prevăzute de legislație. În cazul reținerii sau arestării copilului, părinții, reprezentantul legal/responsabilul legal sau persoana în grija căruia acesta se află sunt informați imediat.

(3) Copiii reținuți sau arestați sunt ținuti sub arest separat de adulți și de copiii condamnați.

(4) Statul asigură că niciun copil nu va fi pedepsit cu detenție pe viață pentru infracțiunile pe care le-a comis.

(5) În procesul dezbaterilor judiciare în care figurează copiii este obligatorie participarea unui apărător, a reprezentantului legal al copilului și a pedagogului/psihologului acestuia.

Articolul 25. Dreptul copilului de a fi protejat împotriva torturii, a pedepselor sau tratamentelor crude, inumane ori degradante

(1) Statul întreprinde toate măsurile necesare pentru a proteja copilul împotriva torturii, a pedepselor sau tratamentelor crude, inumane ori degradante.

(2) Orice copil privat de libertate este tratat cu omenie și cu respectul datorat demnității persoanei umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa.

(3) Statul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura restabilirea fizică, psihică și reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victimă a torturii sau a oricărei forme de pedeapsă sau tratament crud, inuman ori degradant, sau victima unui conflict armat.

Articolul 26. Dreptul copilului la spațiu locativ

(1) Copiii au aceleași drepturi ca și ceilalți membri ai familiei la folosirea spațiului locativ comun, inclusiv dreptul de a folosi și a moșteni un bun al cărui proprietar este unul dintre părinți sau reprezentantul legal al copilului.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură întreținerea și reparația locuințelor copiilor care au statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească până la majorat.

(3) Copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sau rămași fără ocrotire părintească li se asigură respectarea dreptului patrimonial asupra locuinței deținute anterior de părinții lor sau li se acordă în mod prioritar spațiu locativ, conform prevederilor legislației.

Articolul 27. Dreptul copilului la proprietate

Fiecare copil are dreptul la proprietate. Dreptul copilului la proprietate este garantat de stat. Copilul beneficiază de dreptul la proprietate în limitele și în modul stabilite de legislație.

Articolul 28. Drepturile copiilor aflați în situații excepționale

(1) Statul acordă asistență imediată și gratuită copiilor aflați în situații excepționale (accidente, calamități naturale, epidemii, război etc.) și întreprinde măsuri prompte pentru evacuarea lor din zona de pericol și integrarea/reintegrarea lor în mediul familial.

(2) În caz de pierdere a părinților ca urmare a unor accidente, calamități naturale, epidemii, războaie etc., copiii beneficiază de protecție specială conform legislației.

Articolul 29. Interzicerea implicării copiilor în acțiuni militare

Se interzice implicarea copiilor în acțiuni militare, precum și propaganda războiului și a violenței în rândul copiilor.

Articolul 30. Dreptul copilului la azil

(1) Statul asigură dreptul fiecărui copil la azil în conformitate cu Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

(2) Statul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura protecția și asistența corespunzătoare pentru fiecare copil solicitant de azil sau beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară ori de azil politic, fie că este însoțit sau neînsoțit de reprezentantul lui legal.

Capitolul III

RĂSPUNDEREA, COLABORAREA DINTRE AUTORITĂȚI ȘI CONTROLUL ASUPRA LEGII

Articolul 31. Răspunderea reprezentantului legal/responsabilului legal pentru copil

(1) Reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și integrarea socială a acestuia, ținând cont în primul rând de interesele copilului, și este pasibil de răspundere juridică pentru lăsarea în primejdie a copilului.

(2) Reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului are obligația să colaboreze cu serviciile de asistență medicală pentru a asigura copilului cea mai bună stare de sănătate și pentru a preveni situațiile care pun în pericol viața, creșterea și dezvoltarea acestuia.

(3) În cazul în care reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului refuză să-i acorde asistență medicală, aceasta se acordă contrar voinței reprezentantului legal/responsabilului legal, în special în cazuri urgente, în baza unei decizii a consiliului de medici, în vederea excluderii oricărui risc asupra vieții și sănătății copilului, astfel asigurând interesul superior al copilului, iar reprezentantul legal/responsabilul legal al acestuia poate fi tras la răspundere conform alin. (1).

(4) Dacă reprezentantul legal/responsabilul legal nu își îndeplinește obligațiile față de copil sau abuzează de drepturile acestuia, copilul are dreptul de a sesiza instituțiile competente pentru a-și apăra drepturile și interesele personale.

Articolul 32. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, în conformitate cu legislația.

Articolul 33. Colaborarea dintre autorități

(1) Statul asigură o colaborare deschisă și eficientă între autoritățile și instituțiile sale în vederea respectării drepturilor fiecărui copil, inclusiv prin aplicarea mecanismelor intersectoriale aprobate în acest scop.

(2) Statul asigură cooperarea cu instituțiile internaționale în domeniul protecției drepturilor copilului prin intermediul structurilor statale și nestatale, pentru a asigura respectarea drepturilor fiecărui copil.

(3) Dacă un acord internațional la care Republica Moldova este parte conține prevederi mai favorabile decât cele care se conțin în prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.

Articolul 34. Controlul asupra aplicării prezentei legi

Controlul asupra aplicării prezentei legi se exercită de către autoritățile publice centrale și locale, împuternicite în acest scop prin legislație.

Capitolul IV
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 35. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 338/1994 privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 13, art. 127), cu modificările ulterioare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SINTEZA AMENDAMENTELOR

la proiectul legii privind drepturile copilului

(nr. 383 din 27.10 .2023, lectura II)

Nr. crt.	*Textul părții constitutive a actului legislativ în vigoare care se propune a fi modificat, completat sau abrogat	Textul părții constitutive a actului legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond	Note
1	2	3	4	5	6	7
1.	Articolul 2 Articolul 24 alin. (2)		Direcția Generală Juridică	Se propune de a completa art. 2 din proiect după textul „a părinților lor,” cu cuvântul „altor”, luând în considerație că părinții, la fel, fac parte din reprezentanții legali ai copilului. Din aceleași considerente, prin analogie, se propune de a completa și art. 24 alin. (2) din proiect.	Nu se acceptă	
2.	Articolul 11 alin. (2) Articolul. 13 alin. (2)		Direcția Generală Juridică a Secretari	Se propune de a completa și prevederile art. 11 alin. (2), art. 13 alin. (2), art. 17 alin. (3) cu cuvântul „părinții”.	Se acceptă.	Art. 11, alin. 2 va avea următorul conținut: „(2) Părinților sau reprezentantului legal/responsabilului legal al copilului le revine responsabilitatea de a asigura cele mai bune condiții de viață pentru creșterea și dezvoltarea acestuia,

	Articolul 17 alin. (3)		atului Parlamentului			<p>conducându-se în primul rând de interesul superior al copilului.”</p> <p>Art. 13, alin. (2) va avea următorul conținut: (2) „(2) Statul încurajează și asigură o atenție specială copiilor cu dizabilități, părinților și reprezentanților legali/responsabililor legali ai acestora, oferindu-le ajutorul adaptat situației în care se află.”</p> <p>Art. 17, alin (3) va avea următorul conținut: ” „(3) Părinții, reprezentanții legali/responsabilii legali ai copilului îl îndrumă, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, ținând cont de opinia, vârsta și gradul de maturitate ale copilului, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.”</p>
3.	Articolul 3		<p>Directia Generală Juridică a Secretari atului Parlamentului</p>	<p>La art. 3 din proiect, noțiunile necesită a fi revizuite, întrucât acestea repeta noțiunile din Codul familiei și Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți. Potrivit prevederilor art. 54 alin. (1) lit. d) noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitând-se definiția acesteia.</p>	Nu se acceptă.	<p>La noțiunea ”copil,,: Ministerul Muncii și Protecției Sociale în calitate de autoritate centrală pentru protecția copilului care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului consideră imperios de necesar menținerea în proiectul Legii privind drepturile copilului a definiției termenului ”copil” deoarece:</p> <p>1. Legea privind drepturile copilului reprezintă un cadru general care reglementează în ansamblu domeniul protecției copilului ce cuprinde principiile, drepturile fundamentale ale copilului și obligațiile statului, a persoanelor cheie în acest domeniu și nu în ultimul rând a persoanelor în grija cărora copiii se află întru respectarea acestor drepturi, respectiv aceasta trebuie să definească a cui drepturi le definește și în privința cui statul își asumă obligații.</p> <p>2. Codul Familiei nr. 1316/2000 stabilește ”condițiile și modalitatea de încheiere, încetare și declarare a nulității căsătoriei, reglementează relațiile personale nepatrimoniale și patrimoniale născute din căsătorie, rudenie și adopție, precum și alte relații sociale similare celor familiale” respectiv obiectul de reglementare a acestuia vizează protecția copilului într-o arie mult mai îngustă și totodată mult mai specifică decât reglementările proiectului Legii privind drepturile copilului. Totodată, în legea cadru care</p>

					<p>vizează copilul și drepturile acestuia nu poate fi omisă definirea noțiunii de "copil", deoarece aceasta nu poate fi integră dacă reglementează drepturile fundamentale ale omului, în cazul acestui proiect de lege, a copilului fără a fi definită noțiunea acestuia.</p> <p>Noțiunea respectivă a fost introdusă la recomandarea membrilor Grupului de lucru creat prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 57/2023 (30 de membri) în scopul elaborării proiectului de lege și care este constituit din reprezentanți atât ai instituțiilor statului cât și reprezentanți ai organizațiilor societății civile.</p> <p>La noțiunile "interesul superior al copilului" și "familie": Atragem atenția că termenii în cauză nu sunt definiți în Codul Familiei nr. 1316/2000, iar definirea acestora în Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a <u>copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți</u> (care este o lege specială) se referă strict la două categorii de copii și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - copii aflați în situație de risc; - copii separați de părinți, <p><u>context în care se constată că Legea prenotată nu acoperă toți copiii, ci doar unele categorii de copii, iar proiectul legii privind drepturile copilului, fiind lege cadru acoperă toate categoriile de copii.</u></p> <p>Prin urmare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale ține să sublinieze că, în scopul evitării unor confuzii de interpretare a noțiunilor în cauză se impune necesitatea păstrării în acest proiect de lege a termenilor "interesul superior al copilului" și "familie".</p> <p>Totodată, atragem atenția că, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative reglementează că: "Dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme."</p>	
4.	Articolul 17		Direcția Generală Juridică a Secretariatului	Se propune la art. 17 denumirea se fie expusă în felul următor: „Dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de	Se acceptă parțial	Articolul 17 va avea următoarea denumire: Articolul 17. Dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie

			Parlamentele	religie” întru corespundere prevederilor Legii nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie.		
5.	Articolul 28 alin. (2)		Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	Întru respectarea principiului de precizie și claritate, se considera necesar de a concretiza expres trimiterea de la art.28 alin.(2) din proiect.	Se acceptă	Articolul 28 alin. (2) va avea următorul cuprins: (2) În caz de pierdere a părinților ca urmare a unor accidente, calamități naturale, epidemii, războaie etc. , copiii beneficiază de protecție specială conform legislației.
6.	Capitolul IV		Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	Reieșind din cerințele tehnicii legislative și luând în considerație că proiectul nu conține dispoziții tranzitorii, se propune redacția următoare a Capitolului IV din proiect: ” Capitolul IV DISPOZIȚII FINALE Articolul 35. Dispoziții finale (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 338/1994	Se acceptă	Capitolul IV DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII Articolul 35. Dispoziții finale (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 338/1994 privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 13, art. 127), cu modificările ulterioare.

				privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 13, art. 127), cu modificările ulterioare.”		
--	--	--	--	--	--	--

Adrian BELÎ
Vicepreședintele Comisiei

Ex. Olga Ojog
Tel. 820 541
E-mail: olga.ojog@parlament.md